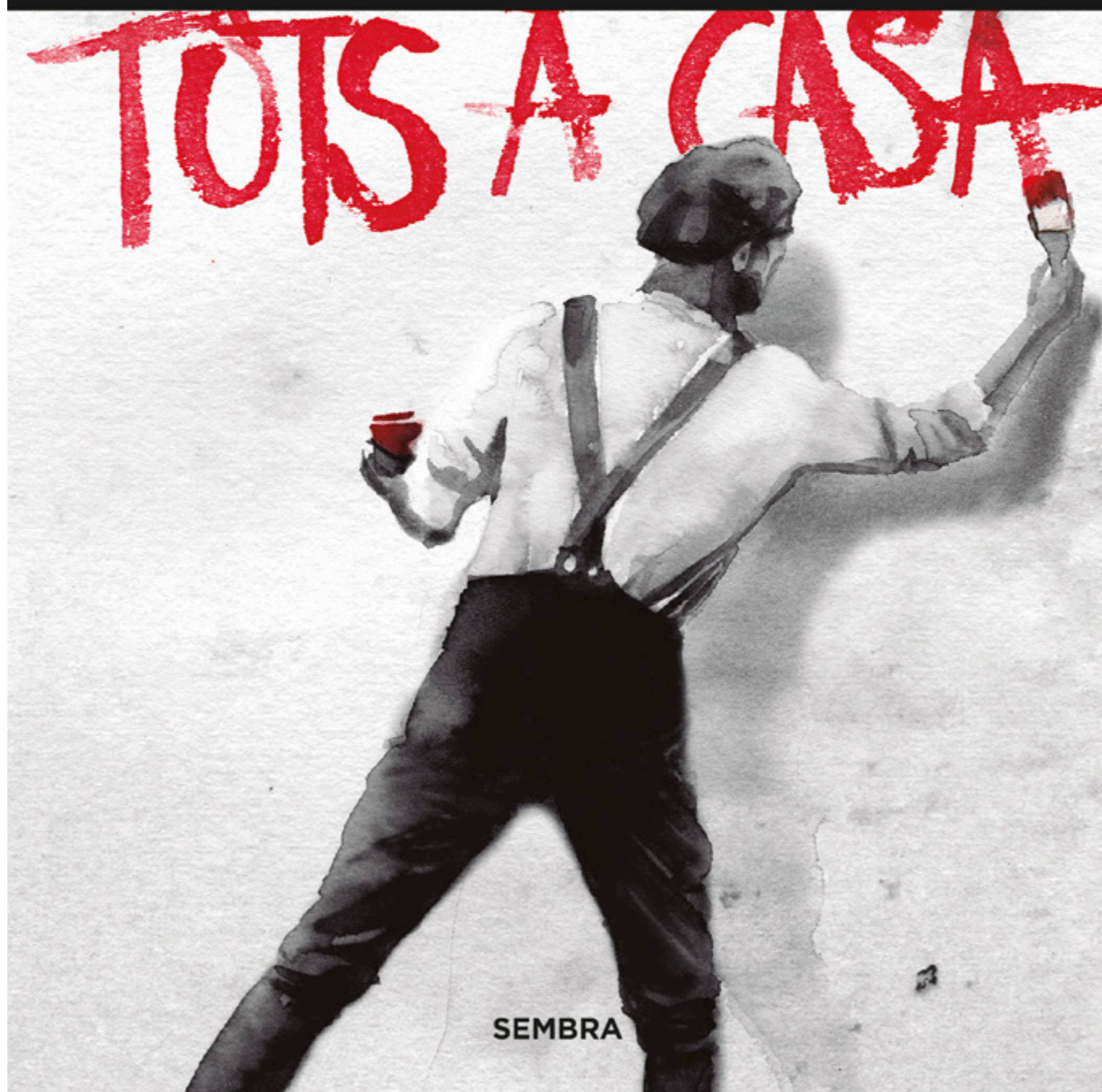

Manuel de Pedrolo

ACTE DE VIOLÈNCIA

Pròleg de Cesk Freixas

SEMBRA

SEMBRA
LLIBRES

Acte de violència

de Manuel de Pedrolo

400 pàgines

11,95 euros

ISBN:978-84-16698-46-2

Proposta didàctica a càrrec
d'Antoni Rubio

www.sebrallibres.com

T 962567841

C. Real de Gandia, 3

46020 València

som cooperativa

SEMBRA
LLIBRES

L'AUTOR

Manuel de Pedrolo (l'Aranyó, Segarra, 1918 – Barcelona, 1990) és un dels escriptors més destacats de la literatura catalana del segle xx. Narrador, dramaturg, assagista, poeta i traductor, Pedrolo va conrear tots els gèneres literaris i va col·laborar regularment en la majoria de revistes catalanes de l'època. Com a traductor es va centrar en els autors francesos i nord-americans contemporanis i va dirigir també la col·lecció de novel·la negra «La cua de palla». La seva prolífica producció sobrepasa el centenar d'obres, amb novel·les de gran rellevància com ara *Totes les bèsties de càrrega*, *Milions d'ampolles buides*, *Joc brut*, el cicle *Temps obert* o *Mecanoscrit del segon origen*, el llibre més llegit de la nostra literatura. Durant la seva trajectòria va merèixer nombrosos premis i reconeixements, entre els quals el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, i va mantenir un ferm compromís polític amb les llibertats socials i nacionals del seu poble.

SINOPSI

«És molt senzill: quedeu-vos tots a casa.» Aquesta consigna anònima ha estat capaç de contagiar tota una ciutat. Els carrers es buiden. La paràlisi s'estén. Gairebé ningú no va a treballar. El transport, les botigues i les fàbriques cessen les activitats. Un alçament col·lectiu sembla possible sense vessament de sang.

Narrada amb la força i l'astúcia d'una de les veus cabdals de la literatura catalana del segle xx, *Acte de violència* ens situa davant d'un poderós interrogant: què passaria si suméssim forces en una vaga col·lectiva i indefinida? La resposta és un dels llibres més representatius i celebrats de Manuel de Pedrolo. Una novel·la en què aquest aspirant a utopies ens parla de resistència i opressió, de solidaritat i violència, d'implicació i indiferència. Un autèntic clàssic escrit en ple franquisme, guanyador de la primera edició del premi Prudenci Bertrana i censurat fins a la mort del dictador. Però que continua sent d'una actualitat esfereïdora.

1. ABANS DE LA LECTURA

EL CONTEXT DE LA NOVEL·LA

1.1 La novel·la que tens entre les mans va ser escrita per Manuel de Pedrolo, «un creador sempre incòmode per al poder», segons el pròleg del cantautor Cesk Freixas. L'autor, a més, era un grafòman que escrivia compulsivament i va publicar més de 120 obres que superen les 20.000 pàgines. **Fes una recerca a Internet sobre Pedrolo i escriu un text breu** (quatre paràgrafs, amb estructura i connectors) **on assenyalis quins aspectes de la seva biografia podien resultar més incòmodes per al franquisme; elabora també una llista amb les seves obres més destacades.** I recorda: grata-hi un poc perquè hi ha vida més enllà de Viquipèdia!

1.2 Freixas assenyala que la novel·la va tenir uns altres dos títols diferents abans de publicar-se com a *Acte de violència*; també se'ns diu que va ser escrita l'any 1961, però no va poder veure la llum fins al 1975 «per culpa de la censura». **Informa-te'n a la xarxa i explica amb les teves paraules què és la censura i com s'aplicava al franquisme. Creus que hi ha algun fet històric que justifiqui la publicació d'Acte de violència tot just l'any 1975? A continuació, posa exemples d'altres obres, escriptors o artistes censurats a l'Estat espanyol. Tots els exemples corresponen al franquisme o n'has trobat d'altres períodes? Explica-ho.**

1.3 La portada de la novel·la no és gens casual, ni innocent. Hi apareix un home pintant el final de la consigna que plana per tota la novel·la: **ÉS MOLT SENZILL: QUEDEU-VOS TOTS A CASA. Per què creus que s'ha triat aquesta il·lustració? Per què està en blanc i negre, però deixa les lletres en vermell? Hi ha pintades, grafitis o murals reivindicatius a les parets del teu barri o poble? Quines i de què parlen? Fotografia'n un i explica'n el contingut amb una fitxa com la que proposem a continuació.** Amb tot el material, podeu organitzar un **debat a classe** sobre què reivindicuen les parets del vostre entorn immediat i si hi esteu d'acord o no.

Foto

Text

«Serem cinc-cents, serem mil.
Perdrem el compte a la tombada.
Juntes farem nostra la nit.»
Maria-Mercè Marçal

Lloc

Mural a la cantonada del carrer Tajo amb el carrer Fulton, barri d'Horta, a la ciutat de Barcelona.

Idioma

X	Català		Castellà		Anglès
	Altres. Quins?				

Ortografia (Si hi ha errors, esmena'ls!)

Està ben escrit

Simbologia (explica'n el significat)

Són versos del poema «Cançó de fer camí», de la poeta Maria-Mercè Marçal, al costat del símbol de la dona (o símbol de Venus). Tant el poema com el símbol estan pintats de violeta, un color que s'associa al feminisme des de l'època del sufragisme anglès; també hi ha la creença popular que l'ús del color lila homenatja les treballadores que van morir a la fàbrica Cotton New York, als Estats Units, defensant els seus drets mentre cosien teles d'aquesta tonalitat.

Opinió

(Aquí pots argumentar què et sembla la reivindicació. També si creus que el lloc triat per a la pintada està bé o, pel contrari, et sembla poc respectuós; si el grafit ha patit algun atac o desperfecte posterior, pots esmentar-lo i dir què en penses. En general, pots fer servir aquest espai per a explicar –de forma raonada i amb arguments– què opines del que diuen les parets del teu barri, poble o ciutat).

1.4 El pròleg del llibre, com ja s'ha dit, està escrit pel cantautor Cesk Freixas (Sant Pere de Riudebitlles, 1984). **Per quin motiu creus que l'han triat per a fer-ho? Hi ha alguna connexió entre l'obra musical de Freixas i l'obra literària de Manuel de Pedrolo?**

2. DURANT LA LECTURA

TREBALLEM ELS ASPECTES CLAU DE LA NOVEL·LA

2.1 ESCENARI I ÈPOCA HISTÒRICA

2.1.1 La novel·la està ambientada a «la ciutat», un lloc sense nom concret i que tampoc no s'ubica a cap país conegut. **Per què penses que Pedrolo no situa la història en un lloc real?** Amb tot, hi apareixen alguns noms de carrers o llocs, com ara Calab, Ció, Sitat, la plaça Adrà, la Gran Avinguda o el passeig de Dalt, així com dades sobre el nombre d'habitants, que poden ajudar a situar l'obra en una ciutat real. **Quina creus que és? Per què?**

2.1.2 L'època de la trama també es prou inconcreta. Amb tot, hi ha elements que poden fer-nos sospitar en quins anys podria produir-se la història. **En quina època ubicaries els fets? Quins elements (objectes, fets, roba dels personatges, aparells tecnològics, etc.) t'han fet decantar-te per l'època que has triat?**

2.2 PERSONATGES

2.2.1 Un dels primers trets dels personatges d'*Acte de violència* que més sobta són els noms ben estranys: n'hi ha de procedència bíblica, en anglès, en francès, de l'antiga Roma, de la Grècia clàssica, amb significat ocult, d'origen indesxifrabable... Els noms habituals de l'època o en català són quasi inexistent o, si més no, molt escassos. **Per què creus que Pedrolo anomena així els seus personatges i gairebé no fa servir mai cap nom convencional?**

2.2.2 El protagonista de la novel·la és... buuuf, quina pregunta més difícil, oi? Es tracta d'una novel·la coral on cap personatge individual no té una presència especial. **Per què Pedrolo no centra la trama en un personatge concret? Creus que ho fa a propòsit?** Com a lector, **quin personatge destacaries o t'ha cridat més l'atenció? Justifica-ho** (perquè t'agrada com pensa, pel seu caràcter, pel que fa, perquè t'hi sents identificat, perquè et recorda algú, etc). I, finalment, la pregunta del milió: **Qui és, doncs, el protagonista o la protagonista de la novel·la?**

2.2.3 Els vint-i-un fragments d'*Acte de violència* són moments esparsos i, a es-tones, inconnexos de la revolta pacífica contra Llor Domina sense una relació massa evident entre si. No obstant això, es poden establir dreceres o connexions entre els personatges que hi surten i que ajuden a entendre tota la trama.

Elabora un quadre en què apuntis almenys deu relacions entre personatges de fragments diferents que detectis al llarg de la lectura.

Personatges	Relació entre ells	Fragments on surten
Dan Nadia i Guida Nadia	Fill i mare	Dan és el nen del Fragment 1 i Guida, la infermera de l'hospital del Fragment 19. També en parla Jurt Nadia, germà de Guida i oncle de Dan, al Fragment 15
Sea Fort i Sali	Neboda i oncle	Sea és la nena del Fragment 1 i Sali, el seu oncle i secretari del Jutge. Sali torna a sortir al fragment 21
Clori Arnó i Fama	Marit i muller	Clori Arnó és el director de l'obra de teatre del Fragment 6, on es parla de passada de la seva esposa Fama; després, al Fragment 16, Fama surt fent una visita a Feli, el seu amant

2.2.4 Ja hem dit que la novel·la no té un protagonista clar, però sí un antagonista: Llor Domina, també conegut com el Jutge. **Quina presència té a la trama? Per què se'n parla tant? Quan apareix com a personatge per primer cop? Quines característiques té? Trobes cap simbologia en el seu nom?** (Pista! Potser té relació amb l'imperi més gran de l'època clàssica).

2.3 ESTRUCTURA

2.3.1 *Acte de violència* és una novel·la amb una estructura molt compacta. Està dividida en tres parts que, al seu torn, estan formades per set capítols cadascuna d'una extensió molt semblant; en total, vint-i-un capítols no massa llargs, però molt intensos. **Quina creus que va ser la intenció de Pedrolo a l'hora de fragmentar la novel·la d'una manera tan simètrica?** Pregunta extra per a nota: **Penses que el nombre de parts (tres, set i vint-i-un) és casual o creus que té cap simbologia oculta? Si la trobes, explica-la!**

2.4 MODEL DE LLENGUA

2.4.1 Pedrolo no va poder estudiar mai català a l'escola i el va aprendre de manera autodidacta. El seu model de llengua combina el llenguatge culte i alguns arcaïsmes amb mots més populars i, fins i tot, dialectalismes de la zona de Ponent i del català central. Aquí et deixem algunes **paraules i expressions que utilitza perquè en busquis el significat**; cerca també què volen dir tots **aquells mots que no entenguis** durant la lectura: aquesta pràctica et permetrà entendre millor el text i t'ajudarà a eixamplar el teu propi vocabulari.

Paraules i expressions	Significat
Quitxalla	
Fortor	
Festejar	
Cantar la palinòdia	
Ser un titella	
Garlaire	
Arregussar	
Debades	
Noliejar	
Tipanera	
Empixonar	
Nosocomi	
Capmassar-se	
Tocar el pirandó	
Anar-se'n en orris	
Fer la pell	
Pujar de cullera	
Enredaire	
Bon vent! (expressió)	
Guillar	

3. DESPRÉS DE LA LECTURA

RELACIONEM LA FICCIÓ AMB LA REALITAT

3.1 ELS MOMENTS CLAUS

3.1.1 Els fragments de la novel·la són com flaixos o moments fixos de la protesta passiva que es dilata al llarg de tres jornades. Els que més fan avançar la trama general, però, són el capítol 17 i el 21, on es desenvolupa i es conclou el final de la història. Torna'ls a llegir i **fes un resum d'entre deu i dotze línies d'ambdós textos**, tot seguint els paràmetres habituals (tercera persona, impersonal, respectant l'ordre i la jerarquia de les idees, etc.).

3.1.2 El darrer capítol ens presenta finalment el personatge de Llor Domina i serveix com a desenllaç de la trama. Abans, però, només coneixíem el Jutge per referències alienes. **El personatge de Domina era tal com esperaves? Creus que la seva reacció de fugir és lògica? I la del seu xofer Blasi?**

3.1.3 Comprensió lectora. **Respon a les preguntes següents sobre moments clau de la història. Justifica les respostes:**

3.1.3.1 Hi ha uns versos de Vicent Andrés Estellés que diuen «perquè hi haurà un dia que no podrem més i llavors ho podrem tot». A *Acte de violència*, hi ha un fet colpidor que convenç molts dels personatges de la necessitat d'enderrocar el règim del Jutge. Quin és?

3.1.3.2 A banda de novel·lista, Pedrolo era també un gran dramaturg. De fet, molts dels fragments són diàlegs entre personatges que ben bé podrien ser escenes teatrals; fins i tot, hi ha una escena en què un grup d'actors assaja una obra amb un personatge anomenat Skuratow (o Skuràtov) relacionat amb l'Oprítxnina, un territori rus. Quina relació té la història de l'Oprítxnina amb la trama de la novel·la?

3.1.3.3 Al llibre també es parla del Tibet, gairebé l'únic indret real que s'hi esmenta. Fes una recerca a la xarxa i digues quin moment de la història d'aquest país asiàtic pot tenir relació amb la història de «la ciutat» de la novel·la.

3.1.3.4 Molts dels policies i soldats que apareixen a l'obra no tenen un nom definit. Per què creus que Pedrolo els presenta de manera anònima? Quin paper juguen les forces de seguretat en el règim del Jutge? Com reaccionen quan el poble es revolta contra Domina?

3.1.3.5 El llibre també parla de la funció dels mitjans de comunicació. Quin és el paper dels periodistes a la història? Penses que els mitjans de comunicació actuals exerceixen la funció de fiscalitzar els governants o, pel contrari, amaguen les realitats incòmodes per al poder?

3.1.3.6 *Acte de violència* té referències constants a la lluita de classes, és a dir, als conflictes entre amos i criats, patrons i treballadors, rics i pobres, burgesos i proletaris... Busca i esmenta tres escenes o personatges que simbolitzin aquests conflictes. Creus que segueixen existint conflictes semblants avui dia? Posa'n exemples.

3.2 LLIGAM AMB EL FRANQUISME

3.2.1 La contraportada del llibre destaca que *Acte de violència* es va escriure en ple franquisme i que hi va ser censurat. Tot i que no s'hi esmenta específicament, el llibre s'ha entès com una crítica a Franco i s'ha establert un lligam entre la ficció de Pedrolo i la realitat de l'Estat espanyol als anys 60. **Respon a les preguntes següents sobre aquesta relació ficció-realitat:**

3.2.1.1 El règim del Jutge va durar 15 anys. Quant de temps portava el franquisme vigent quan Pedrolo va escriure el llibre?

3.2.1.2 Pedrolo descriu d'una manera indirecta el caràcter i la imatge del Jutge. Trobes paral·lelismes amb el dictador Francisco Franco? Quins? I amb altres dictadors de la història? Justifica-ho.

3.2.1.3 Es parla que el règim del Jutge ha promogut la pau i una certa estabilitat econòmica. Creus que això té alguna relació amb el franquisme des de la postguerra fins als anys 60? Per què?

3.2.1.4 Se'ns donen pinzellades de com actuaven les forces policials, els mitjans de comunicació, l'església, l'escola, l'aparell de l'Estat o les classes altes (grans empresaris, burgesos, grans fortunes...) al règim del Jutge. Creus que hi ha paral·lelismes amb el franquisme? Posa'n exemples

3.2.1.5 Quedar-se a casa i, en conseqüència, fer vaga ha estat una estratègia dels treballadors i treballadores per reivindicar els drets laborals i polítics. Busca a Internet un exemple real de vaga general o generalitzada al nostre territori o en altres països en què s'aconseguissin millores per a la classe obrera amb protestes semblants.

3.2.1.6 Al pròleg, Cesk Freixas diu que *Acte de violència* és un llibre de «vigència extrema», la lectura del qual «és una acció revolucionària». Creus que hi ha fets de l'actualitat amb els quals es podria establir un paral·lelisme amb la novel·la de Pedrolo? Quins? Per què?

3.3 EL MASCLISME

3.3.1 El paper de la dona ha estat el gran oblidat de la història. Pedrolo, que tenia el feminisme entre les seves causes personals, inclou nombrosos personatges femenins a *Acte de violència* amb un paper rellevant, però també deixa traslluir el masclisme de l'època. **Quines expressions denoten el masclisme al llarg del llibre? Creus que les dones juguen el mateix paper que els homes a la societat del Jutge? I durant la revolta pacífica? Per què? Finalment, busca i explica un exemple de personatge femení del llibre que pateixi una relació abusiva (laboral, familiar, personal, amorosa...) per la seva condició de dona.**

3.4 TERTÚLIA LITERÀRIA

3.4.1 T'ha agradat *Acte de violència*? T'has quedat amb ganes de més? T'agradaria saber què pensen els teus companys i companyes sobre els temes que aborda el llibre o quina interpretació n'han tret? Doncs, si és així, toca fer una tertúlia literària. **Cada membre de la tertúlia assenyalarà la frase o el paràgraf que li ha impactat més, el llegirà en veu alta i dirà per què l'ha escollit;** a continuació, la resta podeu opinar sobre la interpretació del fragment, què us suggereix o si us ha generat la mateixa sensació. Recordeu triar abans **un moderador** que donarà la paraula per ordre: cal escoltar-se, parlar només si s'està en ús del torn de paraula i, sobretot, debatre i contrastar idees de manera raonada i educada per a enriquir i eixamplar la lectura del llibre.

3.5 POSEM-NOS CREATIUS

3.5.1 Arriba l'hora de saber què t'ha generat impacte de tot el que has llegit, parlat i fet, què se t'ha quedat dins i, sobretot i més important, com pots expressar-ho. Cal que expliquis de manera creativa les sensacions i vivències que t'ha generat la lectura d'*Acte de violència* i de la seva relació amb la realitat. Per això, pots triar entre les activitats següents:

-BOOKTRÀILER: Per grups, podeu fer un booktràiler del llibre. És com el tràiler d'una pel·lícula però sobre la història que heu llegit. Jugueu amb la imatge, la música i la trama per a confeccionar una tràiler que convidi a la lectura del llibre i, sobretot, no desvetlleu el final, que a ningú li agrada que li facin espòiler!

-CARTA A UN PERSONATGE: T'agradaria dir-li alguna cosa a Llor Domina, el Jutge? Expressar-li la teva opinió sobre el que ha fet? O millor vols adreçar-te al xofer? Preferiries enviar una carta a Oti mentre es recupera del tret a l'hospital? Voldries, potser, mostrar suport al soldat que deserta? O dirigir-te a un dels policies, o dels periodistes, i dir-los què faries tu en el seu lloc? Potser vols expressar a Dan, Guill, Tara, Rams o Fama que t'hi identifiqués o que no comprens què fan? Tria un personatge del llibre –pot ser principal o secundari– i escriu-li una carta explicant què sents i què t'ha suggerit la història que has llegit.

-POESIA I CANÇÓ: Si el món audiovisual o la prosa no són el teu fort, potser tens sensibilitat poètica o t'encanta la música. Elabora una poema o compon una cançó sobre la revolta dels habitants de «la ciutat» i, si et ve de gust i t'hi atreveixes, recita-la o canta-la davant dels teus companys i companyes.

-ESCRIPTOR? SOM-HI!: Què creus que passa després de la mort del Jutge? Hi ha un canvi polític a «la ciutat» i arriba la democràcia? O el comandant Ezra o qualsevol altre col·laborador de Llor Domina pren el poder? Continua la revolta del poble? Van a treballar o segueixen tancats a casa? I què se'n fa, d'Oti? Sobreviu? I Fama i el seu amant? Canviarà molt la vida dels nens Dan Nadia i Sea Fort a partir d'ara? Escriu una narració breu amb l'extensió que t'indiqui el teu professor o professora on desenvolupis algunes d'aquestes qüestions o qualsevol altra relacionada amb el llibre. Qui sap? Potser això serà l'inici de la teva pròpia novel·la...

4. TEXTOS COMPLEMENTARIS PER A L'ANÀLISI SOBRE PEDROLO I LES DISTOPIES

4.1.1 La novel·la *Acte de violència* forma part de l'obra extensíssima de Manuel de Pedrolo, així com de la tradició literària de les distopies, un gènere que planteja societats on algun esdeveniment terrible (una dictadura, un apocalipsi zombi, una invasió extraterrestre, un holocaust nuclear, una gran guerra, una pandèmia...) genera canvis profunds i fatals que afecten els ciutadans. De la mateixa manera, alguns artistes com el mateix Cesk Freixas han reinterpretat l'obra pedroliana en clau musical o trobem altres tipus de text que aborden temàtiques semblants. Aquí te'n deixem un petit tast per si t'has quedat amb ganes de més i per a poder treballar l'anàlisi de textos.

4.1.2 NARRATIVA: *Mecanoscrit del segon origen*, el gran best-seller català, ha sigut una novel·la que ha marcat l'obra pedroliana, al costat d'altres com *Millions d'ampolles buides* o *Joc brut*. El *Mecanoscrit* també manté un to distòpic i està protagonitzat per Alba i Dídac, dos nens que recorden d'alguna manera Dan Nadia i Sea Fort, els personatges centrals del primer fragment d'*Acte de violència*. Aquí tens l'inici de la novel·la perquè el treballis: **assenyala'n el tema principal i divideix el text en plantejament, nus i desenllaç**. També pots esmentar i justificar les diferents **tipologies textuais** que hi apareixen.

– QUADERN DE LA DESTRUCCIÓ I DE LA SALVACIÓ –

L'Alba, una noia de catorze anys, verge i bruna, tornava de l'hort de casa seva amb un cistellet de figues negres, de coll de dama, quan s'aturà a avergonyir dos nois, que n'apallissaven un altre i el feien caure al toll de la resclosa, i els va dir:

–Què us ha fet?

I ells li van contestar:

–No el volem amb nosaltres, perquè és negre.

–I si s'ofega?

I ells es van arronsar d'espatlles, car eren dos nois formats en un ambient cruel, de prejudicis.

I aleshores, quan Alba ja deixava el cistellet per tal de llançar-se a l'aigua sense ni treure's la roba, puix que només duia uns *shorts* i una brusa sobre la pell, el cel i la terra van començar a vibrar amb una mena de trepidació sorda que s'anava accentuant, i un dels nois, que havia alçat el cap, digué:

–Mireu!

Tots tres van poder veure una gran formació d'aparells que s'atansava remorosament de la llunyania, i n'hi havia tants que cobrien l'horitzó. L'altre noi va dir:

–Són platets voladors, tu!

I l'Alba va mirar encara un moment cap als estranys objectes ovalats i plans que avançaven de pressa cap a la vila mentre la tremolor de la terra i de l'aire augmentava i el soroll creixia, però va pensar de nou en el fill de la seva veïna Margarida, en Dídac, que havia desaparegut en les profunditats de la resclosa, i es va capbussar en l'aigua, darrere els nois, que s'havien oblidat del tot de llur acció i ara deien:

–Guaita com brillen! Semblen de foc!

4.1.3 DISTOPIES: *Acte de violència* té una flaire distòpica i un personatge, Llor Domina, conegut com el Jutge, amb característiques compartides amb altres dictadors de ficció, com el Gran Germà (1984), Mustafà Mond (*Un món feliç*), el Benefactor (*Nosaltres*) o Adam Susan (*V de Vendetta*), entre d'altres. A continuació tens un tast de tres fragments de 1984, de l'anglès George Orwell, considerada una de les distopies per excel·lència. Llegeix amb atenció i **digues si alguna de les escenes o personatges et recorden fets o personatges d'Acte de violència i per què.**

(1) «Tanmateix no ho va fer perquè sabia que era inútil. Tant si escrivia FORA EL GRAN GERMÀ com si es reprimia de fer-ho, era ben bé igual. Tant si continuava amb el diari com si renunciava a fer-lo, era ben bé igual. La Policia del Pensament el descobriria igualment. Winston havia comès –encara que no hagués arribat a tocar el paper amb la ploma– el delictes essencial que contenia en si tots els altres. El *crimpensar*, tal com en deien. El *crimpensar* no era una cosa que es pogués amagar sempre. De vegades podies aconseguir d'ocultar-ho anys sencers, però tard o d'hora et descobrien.»

(2) «Winston va deixar caure els braços als costats i va tornar a omplir els pulmons d'aire. La ment va lliscar-li pel mont laberíntic del *doblepensar*. Saber i no saber, ser conscient d'allò que realment és veritat mentre es diuen mentides curosament construïdes, sostenir simultàniament dues opinions sabent que són contradictòries i, tanmateix, creure en totes dues; fer servir la lògica contra la lògica, rebutjar la moralitat tot apel·lant-hi, creure que la democràcia és impossible i alhora que el Partit és el guardià de la democràcia; oblidar el que calgui oblidar. I, no obstant això, tornar-ho a la memòria tan bon punt sigui necessari per, tot seguit, tornar-ho a oblidar. I, per damunt de tot, aplicar el propi procediment al procediment mateix. Aquesta era la subtilesa: induir conscientment a la inconsciència i, per tant, esdevenir inconscient de l'acte d'autohipnosi que t'acabes d'aplicar. Fins i tot comprendre la paraula *doblepensar* implicava l'ús del *doblepensar*.»

(3) «–Hi ha un eslògan del Partit amb relació al control del passat –va dir–. Repeteix-lo, si ets tan amable.

–Qui controla el passat controla el futur, qui controla el present, controla el passat –va repetir Winston, tot obedient.

–Qui controla el present, controla el passat –va dir O'Brien, tot sacsejant el cap amb una lenta aprovació–. I tu, Winston, opines que el passat té existència real?

La sensació d'impotència va descendir una altra vegada sobre Winston. Els ulls li anaven cap al dial. No sols no sabia si la resposta que li estalviaria el dolor era «sí» o «no»; fins i tot desconeixia quina resposta era la que ell creia veritable.

O'Brien va somriure lleugerament.

–No ets un metafísic, Winston –va dir–. Fins ara no havies considerat mai què es coneix amb el nom d'existència. T'ho plantejaré de manera més precisa. Existeix concretament en l'espai, el passat? Hi ha algun lloc, sigui on sigui, un món d'objectes sòlids, on el passat encara estigui succeint?

–No.

–Aleshores, on existeix el passat, després de tot?

–Als documents. Estan escrits.

–Als documents. I...?

–Al cap. A la memòria humana.

–A la memòria. Entesos, doncs. Nosaltres, el Partit, controlem tots els documents i també tots els records. Per tant, doncs, controlem el passat. No és així?

–Però com podeu fer que la gent deixi de tenir records? –va cridar Winston–. És una cosa involuntària. Queda fora d'un mateix. Com podeu controlar la

memòria? No heu pas controlat la meva!

-Al contrari -va dir-. Ets tu qui no l'has controlada. És per això que t'hem dut aquí. Ets aquí perquè t'ha faltat autodisciplina. El preu d'estar sa mentalment és realitzar un acte de submissió. I tu no volies fer-lo. T'estimaves més ser un llunàtic, una minoria d'un membre».

[...]

-Recordes -va continuar- que vas escriure al teu diari: «La llibertat és la llibertat de dir que dos i dos són quatre».

-Sí -va respondre Winston.

O'Brien va aixecar la mà esquerra i va encarar-ne el dors cap a Winston amb el dit gros amagat i els altres quatre estirats.

-Quants dits tinc enlaire, Winston?

-Quatre.

-I si el Partit diu que no són quatre, sinó cinc, aleshores, quants n'hi ha?

-Quatre.

El mot va acabar amb un crit sufocat de dolor. L'agulla del dial havia pujat fins a marcar el número 45. Tot el cos de Winston rajava de suor. L'aire li esquinçava els pulmons i tornava a sortir amb profunds crits que no podia parar ni serrant les dents. O'Brien l'observava, amb els quatre dits encara estirats. Va fer recular la palanqueta. Aquesta vegada, el dolor només va disminuir una mica.

-Quant dits, Winston?

-Quatre! Para, para! Com pots continuar? Quatre! Quatre!

-Quants dits, Winston?

-Cinc, cinc, cinc!

-No, Winston, així no val. Estàs mentint. Encara creus que són quatre.

Quants dits, per favor?

-Quatre! Cinc! Quatre! El que vulguis! Però para! No em facis més mal!»

4.1.4 POESIA: Manuel de Pedrolo és objecte d'estudi a Batxillerat com també ho són poetes contemporanis seus, com Miquel Martí i Pol, Vicent Andrés Estellés o Salvador Espriu. Solen fer servir llenguatges diferents, tot i que Pedrolo també va conrear la poesia, però els temes són comuns. Llegeix aquest poema de Martí i Pol, **fes-ne l'anàlisi mètrica, busca els recursos poètics i explica si té temes comuns amb *Acte de violència*.**

EL POBLE

El poble és un vell tossut,
és una noia que no té promès,
és un petit comerciant en descrèdit,
és un parent amb qui vam renyir fa molt de temps.

El poble és una xafogosa tarda d'estiu,
és un paperet damunt la sorra,
és la pluja fina de novembre.

El poble és quaranta anys d'enfilar-se per les bastides,
és el petit desfici del diumenge a la tarda,
és la família com a base de la societat futura,
és el conjunt d'habitants, etc., etc.

El poble és el meu esforç i el vostre esforç,
és la meua veu i la vostra veu,
és la meua petita mort i la vostra petita mort.
El poble és el conjunt del nostre esforç,
i de la nostra veu
i de la nostra petita mort.
El poble és tu i tu i tu
i tot d'altra gent que no coneixes,
i els teus secrets
i els secrets dels altres.
El poble és tothom,
el poble és ningú.

El poble és tot:
el principi i la fi,
l'amor i l'odi,
la veu i el silenci,
la vida i la mort.

Miquel Martí i Pol.
D'Obra poètica, volum I.
Llibres del Mall, 1977.

4.1.5 BIOGRAFIA: La periodista Bel Zaballa va publicar *Manuel de Pedrolo. La llibertat insubornable* (Sembra Llibres, 2018), una biografia ben completa de l'escriptor de l'Aranyó. Ja saps alguna cosa de la seva vida, però aquí tens alguns fragments del treball de Zaballa que t'ajudaran a comprendre les circumstàncies que hi va viure i la seva ideologia. Pots contrastar-los amb *Acte de violència* i **dir si el context i el pensament de Pedrolo traspuen d'alguna manera a les escenes de la novel·la. En quins moments? En quins personatges? Justifica-ho.**

(1) Manuel de Pedrolo esdevindria l'escriptor més perseguit per la censura franquista. Textos mutilats, obres que acumulaven pols a l'arxiu general. [...] Pedrolo va veure com una quinzena dels llibres que havia enviat als censors li eren retornats plens de ratllades, ja fossin en una sola paraula o en paràgrafs sencers.

(2) En relació amb el problema de consciència que representava passar pel filtre de la censura, ho va veure clar des de bon començament: valia més publicar el llibre, ni que fos poc o molt trinxat, que no pas guardar l'obra al calaix. «Ben mirat potser és preferible dir una mica ara que esperar a dir-ho tot el dia de demà, quan les circumstàncies ja seran unes altres i molts dels nostres llibres tindran únicament un valor històric, si és que en tenen cap», argumentava a Jordi Arbonès el 1967. Lamentablement, una desena de novel·les no va poder ni publicar-les retallades; van ser prohibides de dalt a baix.

(3) «Em limitava, ben cert, però molt més m'hauria limitat si hagués escollit un idioma que no era el meu, car aleshores no hauria pogut dir res del que volia dir, en la forma que ho volia dir, des de la circumstància en què em calia dir-ho.» A més, les coses per ell eren molt clares: si hagués escrit en la llengua de l'opressor, hauria contradit les idees que escampava.

(4) –Sempre has escrit en català? –li van demanar en una entrevista.
–A un escriptor castellà li ho preguntaries, si sempre ha escrit únicament en la seva llengua?

(5) Per Pedrolo, era clar com l'aigua que homes i dones tinguessin els mateixos drets. En una entrevista de 1968 va voler recordar els mots de Lenin quan escrivia: «Sense incorporar les dones al compliment de les funcions públiques, al server de la milícia i de la vida política, sense arrencar-les de l'atmosfera embrotada de la casa i de la cuina, és impossible d'assegurar la veritable llibertat; fins i tot és impossible de construir la democràcia». Per la mateixa regla de tres, defensava que havien de tenir els mateixos drets i de poder viure amb normalitat tant els heterossexuals com els gais i les lesbianes.

(6) Veia en la literatura una eina de combat. Entenia que l'escriptor havia de ser un crític de la seva societat, encara que aquell no fos l'únic motiu pel qual escrivia. «No crec en una literatura recreativa que no compromet ni l'autor ni el lector. Hi ha un compromís, indefugible, de cada home amb ell mateix, i el novel·lista té el deure de posar-ho en relleu. Una novel·la és més que una història ben o mal contada: és sempre un testimoni de la nostra condició, una presa de posicions i, en definitiva, un acte de protesta».

4.1.6 MÚSICA: El cantautor, Cesc Freixas, autor del pròleg del llibre, va convertir el seu quart disc, *Tocats pel foc* (2012), en un homenatge a Manuel de Pedrolo. Entre les cançons que s'hi inclouen, hi ha *Acte de violència*, on pren el títol de la novel·la que has llegit. **Busca connexions entre l'obra narrativa i la musical i destaca els aspectes de la novel·la en què s'ha fixat Freixas per a fer la seva lletra.**

ACTE DE VIOLÈNCIA

És divendres, pareu les màquines!
Els treballadors convoquen assemblea extraordinària.
Als despatxos s'hi veuen ombres, mans que encaixen,
directius i president riuen i s'abracen.

Mentrestant, els que fan la feina,
la deixen de fer i s'ho prenen amb calma.
«A la vaga!», crida un d'ells,
i tots el segueixen amb consignes i pancartes.

Des de les finestres, el gerent informa al secretari
de l'aturada, amb pèrdues milionàries.
El sindicat, que ja havia firmat,
dialoga amb els obrers, amb un cert to amenaçant.

Cap més pas enrere,
és el pa que mereixem.
Cap espasa enrere,
és el pa que mereixem.

És tan senzill com quedar-se a casa.
La dignitat, quasi sempre, mereix un millor tracte.
Al taller, a l'oficina, al magatzem:
si se'n van d'aquí, sense els seus braços no són res.

Un treballador parla amb un altre just a la sortida,
amb les paraules plenes de preguntes.
No sap quin nom rep la necessitat
d'abaixar les mans esteses, de no voler més caritat.

Cap més pas enrere,
és el pa que mereixem.
Cap espasa enrere,
és el pa que mereixem.
És divendres, pareu les màquines!
Els treballadors convoquen assemblea extraordinària.